

קונטֿרָס

יְשׁוּלַם אֶתְזָה

יגלה נפלאות ממעלת כל בר ישראל, שהואאות בספר תורה, ולכך
אסור לדבר על שום בר ישראל שום דבר רע, כי על-ידי זה נפוגמת
התורה, חס ושלום. וידבר ממעלת הוצאה להשתתף בכתיבת ספר
תורה. ואפלו אין כותב אלא אות אחת, נחשב כאלו כתוב ספר תורה
שלם. וזה גורם לאחדות נשמות ישראל.

בְּנֵי וּמִיסְדֵּן עַל־פִּי דָּבָרִי
רְבָנוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַגָּדוֹרָא, אֹור הַגָּנוֹזׁ וְהַצְפּוֹן
בְּצִינָא קָדִישָׁא עַלְאהָ, אֲדוֹנוֹנוֹ, מָוִינוֹ וְרַבְנוֹ
רַבִּי נְחַמָּן מִבְּרָסָלֶבֶת, זִכְרוֹנוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אֹור נְפָלָא, אֲשֶׁר כֵּל רַץ לֹא אֲנִיס לִיהְ
רַבִּי נְתַנָּן מִבְּרָסָלֶבֶת, זִכְרוֹנוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסְטוּקִי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמְאֹמְרִים
תְּכַמְּנוּ הַקָּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וּזְהָרָה הַקָּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדִפּוֹס עַל־יִדִּי
חַסִּידִי בְּרָסָלֶבֶת
עוֹיה"ק יְרוּשָׁלַם תּוֹבְבָ"א

מזהרא"ש נ"י אמר: כל בר ישראל
צריך לחזק את עצמו ולדעת, שאפלו
הוא כמו שהוא, אסור לו להתייאש,
אלא לזכור, אשר יש לו אותן בספר
תורה, ויש לו גם כן שרש בקדשה.

(אמרי-מוחרא"ש, חלק ב', סימן תחמו)

קונטְרֶס

יש לי אותן

.א.

התורה מלאכת בתוך כל הבריאה, והבריאה נבראה רק בשבייל ישראלי בני ובנותי היכרים ! עלייכם לדעת, כי הקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדיק ובמשפט, וכל הבריאה כליה היא לביש לגבי אין סוף ברוך הוא, והتورה מלאכת בתוך כל הבריאה, והבריאה נבראה רק בשבייל ישראלי, ולזאת עליינו לחפש ולבקש ולמצא את הקדוש ברוך הוא בתוך הבריאה, וככל שונחפש ונבקש את הקדוש ברוך הוא בתוך הבריאה, אז תתגלה לנו בראיה נפלאה מאד, ואז נתחיל לראות, איך שכלל נשות ישראל, הם חלק מהתורה. ולכון כל יהודי יכול להתפאר, ולומר: "יש לי אותן" בתורה; כי כך אומרים דורשי רשותות — יישר'אל' ראשית תבוח: יש שישים ר'בו א'ותיות

ל'תורה, בנגד ששים רבים שראשי נשות ישראל (ען שיחות-הרב"ז, סימן צא), ובזה שאדם מחהפש וمبקש ומוצא את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבריאה, הרי הוא מוצא את התורה בתוך הבריאה, כי התורה מלבשת בתוך הבריא. התורה קדושה נחלקת מאבעה קברים: דומם, צומח, חי, מדבר; הינו שיש הלכות בדבר, בין איש לרעהו, בין אדם לחברו, וכן יש הלכות בחיי, מה מفتر לאכל, ומה אסור לאכל וכו' וכו'. וכן יש הלכות בצומח – תרומות ומעשרות, שביעית, פלאים, וכמו כן יש הלכות בדום: אסור לבנות בית, שחלונו חזיר לרשות חברו, אסור לטל חלקת אדמה של זולתו, ולכלול אותה בחלקת אדמה שלו; כשבונים בית שהוא דום, ארכיכים לשים מעקה על הגג, אסור לעשות בור ברשות הרבים וכו'. למדים מכאן שהتورה קדושה נכללת בתוך הבריאה, ואם אדם לומד תורה בזורה כזו – למציא את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבריאה, אז נתגלה לו, שכל הבריאה כליה היא תורה אחת שלמה, וכך יש לכל בר ישראל חלק בתוך הבריא, וכל הבריא לא נבראה רק בזכות עם ישראל. כמו שאומרים חכמיינו הקדושים (מן חומא בראשית): בזכות שומרי התורה – העולם עומד, שבזכותם משחת העולם. זאת לכל בר ישראל יש לו אותן בתורה. ובכלליות כל נשות ישראל הן תורה

שלמה, וכלן מה טוב ומה יקר, אם אדם זוכה וקונה אותן בתורה, בזה הוא בכלל בתוך התורה הקדושה, שהיא כלללה בתוך הבריאה; כי הרי ממצוות עשה לכל בר ישראל לכתב ספר תורה, כי כל יהודי הוא ספר תורה שלם, כמו שכתוב (במדבר יט, יד): "זאת התורה אָדָם"; כי האדם הוא בעצם התורה הקדושה. וכן כתיב (יחזקאל לד, לא): "וַיִּתְּנֵן צָאָנִי צָאן מֶרְעֵיתִי, אָדָם אֶתְּמָם", ודורשים חכמינו הקדושים (יבמות סא): אֶתְּמָם קרוינים אדם, ואין אמות העולם קרוינים אדם; ולא יועיל להם שם דבר, עם ישראל אי אפשר להם להתבול בין אמות העולם, כדוגמת שמן שתחמיד צף למלחה, וכמה לכלוך שיישפכו עליו, השמן תמיד יצוף ויעלה. זאת כל בר ישראל היא תורה שלמה, ועליו לכתב ספר תורה. אבל אם לא זוכים לכתב ספר תורה, אין בזה שאדם מצטרף לכתב ספר תורה עם כלל נשות ישראל, והוא מכיר: "יש לי אותן בתורה, נחשב אצלם הוא בעצם כתב ספר תורה. זאת,بني ובנותי היקרים! ראו להתחדר יחד, ולא אהב את כל בר ישראל. ובואו ונוציא מאוננו את האזענות, הקנאה, השנאה, הרשעות והרציחה שיש בינו. הגיע הזמן שכלל נשות ישראל יתחדרו יחד, ואיך? על ידי הקדוש ברוך הוא. כי הקדוש ברוך הוא נמצא אצל כל בר ישראל. וכך אומרים חכמינו הקדושים (במדבר

רפה, פָּרְשָׁה ז', סימן י'): חַבִּיבֵין יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֹּל מָקוֹם שָׁגָלוֹ — שְׁכִינָה עַמָּהֶם. הַשְּׁכִינָה נִמְצָאת עִם כָּל יְהוּדִי. וְאַיְדִים מִתְגַּלָּה גָּדוֹלָה שֶׁל כָּל יְהוּדִי? עַל-יְדִי שְׁזַוְּכָה לְקִים אֲתָה הַתּוֹרָה וּמִמְצֹוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא. וְלֹכֶن, בְּנֵי וּבְנֹתִי הַיקְרִים! באוי וְגַנְצָטְרִיף יְחִיד בְּכִתְבַּת סִפְרַת תּוֹרָה, שָׁנְכַתְבָּה בְּעַבוּר זִכּוֹת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אַחֲד וְאַחֲד מַאֲתָנוֹ יִכְרִיז: "יִשְׁלֵי אֹתָה" בְּתּוֹרָה. וְבָזָה שְׁנִתְאַחֲד יְחִיד בְּתּוֹרָה, אֲנָחָנוּ מַתְאַחֲדִים יְחִיד עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאַשְׁרֵי אָדָם שִׁיאַשׁ לוֹ חָלָק בְּאַחֲדּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַתְאַחֲד עַמְּהָן, כִּי עַל-יְדִיכָּה הַחַיִים הַוּלְכִים לוֹ בְּצֻוֹרָה אַחֲרָת. לִפְהָא אֲנָחָנוּ סּוּבְלִים כָּל-כֵּה הַרְבָּה שֶׁכְלֵב בְּכָלְלִית — שָׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָאים תָּמִיד בְּסֶפֶנָּה גְּדוֹלָה, וּבְפָרְטִיות — שֶׁכְלֵא אַחֲד וְאַחֲד מַאֲתָנוֹ לֹא חִסְרֹות לוֹ צְרוֹת וִיסּוּרִים, מְרִירֹות וּדְכָאוֹנוֹת, הַכָּל בָּא מִחְמָת שְׁגַפְרְדָנוּ זֶה מִזָּה, אֵין אַחֲדּוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵין אַהֲבָה אַמְתִית, כָּל אַחֲד מוֹשֵׁךְ לְכָוֹן אַחֲרֵי, כָּל אַחֲד חֹזֵב שַׁהֲוָא גָּדוֹל יוֹתֵר מִזְוְלָתוֹ, וְהָוָא שְׁוֹכֵן, שֶׁכְלָנוּ בְּנֵי הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (דברים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לְהָנוּ"ה אַלְקִיכֶם"; כְּלָנוּ בְּנִים לְמִקְומֵם בָּרוּךְ הָוָא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. וְלֹכֶן, בְּנֵי וּבְנֹתִי הַיקְרִים! באוי עֲכַשְׁוֹ וּנְעַקֵּר מַאֲתָנוֹ אֲתָה כָּל הַדִּיעוֹת הַכּוֹזְבוֹת, אֲתָה כָּל הַכְּפִירֹות וְהַאֲפִיקּוֹרָסּוֹת שַׁהֲכַנִּיסְתָּו בְּנֵו הַעֲרָבִ-רַב, שְׁרוֹצִים לְבָזֵיל אֲתָה נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם אַמּוֹת הַעוֹלָם,

אֲשֶׁר מִמְּלָא לֹא יַצְלִיחָג, כִּי כֵּל בָּר יִשְׂרָאֵל הוּא חָלֵק אֱלֹהָה מִמְּעָל, וְהוּא אֹתָה בַּתּוֹרָה, וְכָמוֹ שֶׁאָי אָפָּשָׁר לְעַקְרָב אֹתָה מִתּוֹרָה, וְאָם, חַס וְשַׁלּוּם נִמְחַקָּה אֹתָה בַּתּוֹרָה, כֵּל הַסְּפִיר תּוֹרָה פִּסּוּל, בָּר מִינָן, וְאֵין יִכּוּלִים לְקַרְאָה בּוֹ, כִּמוֹ־כֵן בָּרְגָע שְׁמוֹצִיאִים אֵיזּוֹ נִשְׁמָה מִפְלָל יִשְׂרָאֵל, כֵּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל סּוּבָּל, וְזֹה הַסְּבָל הַמָּר שְׁאָנָחָנוּ סּוּבָּלִים בְּגִלוֹת בְּפִרְטִיּוֹת מֵזָה אַלְפִים שָׁנָה מְאַלְוָה הַעֲרָבִ־רַב, וְכֵן בְּכַלְיִית, מֵאוֹ שְׁעָלָה עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים כִּבְרָה הַתְּחִבָּרוֹ אֶלְيָהָם הַעֲרָבִ־רַב, וְהָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַעֲגָל, וְהָם אֲשֶׁר הַצִּיקוּ לְנִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַדּוֹרוֹת עַד עַכְשָׁוֹ, שְׁאָנָחָנוּ סּוּבָּלִים מִרְשָׁעִים אֲרוּרִים, הַמְּדֻבָּרִים פְּתִיחָה נִגְדָּה הַקָּדוֹש־בָּרוּך־הָוּא וְנִגְדָּה כֵּל הַקָּדוֹש לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, רֹצִים לְהַפְּרִיד אֶת נִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל, וְלִבְזַלְלָה אֹתָם בֵּין אֲמֹת הַעוֹלָם — הִיה לֹא תְּהִיה, וְמֵזָה אָנוּ סּוּבָּלִים צְרוֹת וִיסּוּרִים, מִרְיוֹת וְהַרְפַּתְקָאות. אָבֵל בָּרְגָע שְׁאָנָחָנוּ נִתְּחַדֵּד יְחִיד, וְנִאְהָב אֶת כֵּל בָּר יִשְׂרָאֵל, וְנִמְסֶר נִפְשְׁנוּ בְּעַבוּר כֵּל יְהוּדִי, וְנִצְטַרֵף בְּסֶפֶר תּוֹרָה אֶחָד, שְׁכֵל אֶחָד וְאֶחָד מְאַתְנָנוּ תְּהִיה לוֹ זָכִות לְקִנּוֹת אֹתָה בַּתּוֹרָה, בְּזֹה אָנָחָנוּ מִאַחֲדִים אֶת כָּל נִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל, בְּזֹה אָנָחָנוּ מִאַחֲדִים אֶת כָּל הָאוֹתִיות בַּתּוֹרָה, שְׁכֵלָן הָן צְנוּרוֹת לְהַזְרִיד אֶת שְׁכִינָת עַזּוֹ יִתְּבָרֶךְ לְזֹה הַעוֹלָם; כִּי כֵּל אֹתָה וְאֹתָה מִכְ"ב אֹתִיות הַתּוֹרָה אֶלָו צְנוּרוֹת לְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם אֹורֹת

צְחַצְחוֹת, אֲוֹרֹות עַלְיוֹנִים לֵזָה הַעֲזָלִם, בְּרֶגֶע שִׁיתְגַּלְהָ
לִכְלָם שַׁהְקָדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא נִמְצָא פָּה אַתָּנוּ, עַמְּנוּ
וְאֶצְלָנוּ, עַל־יָדֵינוּ זֶה יְשֻׁפָּעׁ שְׁפָעׁ גָּדוֹל לְכָל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וַהֲקָדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא יִשְׁמַר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
מִכֶּל רֵעַ, אֲשֶׁר כָּל־כָּךְ צְرִיכִים אָנוּ אֶת הַשְׁמִירָה הַזֹּוּ,
שַׁהֲקָדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא יִשְׁמַר עַל כָּל בָּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא
יִאֱנָה לו שֵׁם רֵעַ. וְלֹצְעָרָנוּ קָרְבָּן, אֲנָחָנוּ עֲדִים לְכָל
הָצְרוֹת שְׁקוֹרוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁפָהָרְגוֹת נִשְׁמוֹת יִקְרֹות,
רְחַמְּנָא לְצָלָן. אָנוּ עֲדִים שֶׁבְּכָל יוֹם נִכְנָסִים בְּגִינְ-אָדָם
בְּצָרוֹת וּבְחוּבוֹת, בְּעֲנִיָּת וּבְדָחָקּוֹת. אֲנָחָנוּ עֲדִים
שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם שׁוֹמְעִים כָּל מִינִי מִחְלוֹת וְחַלְאִים
רְעִים, וְאֵיךְ נּוֹכֵל לְהֹרִיד אֶת הַשְׁכִּינָה בִּגְינִינוּ,
שַׁהֲקָדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא יִשְׁמַר אַתָּנוּ מִכֶּל רֵעַ? רַק עַל־יָדִי
אַחֲדוֹת. שְׁנַתְּאַחֲד אַחֲת וְלִתְמִיד, נִעְקָר מַאֲתָנוּ אֶת
הַשְׁנָאָה וּמַקְנָאָה, אֲשֶׁר אָלוּ הַעֲרָבָ-רָב מַכְנִיסִים בָּנוּ; כִּי
בְּכָל דָּוָר וְדָוָר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא שׂוֹלֵח צְדִיקִים
קָדוֹשִׁים, שְׁמוֹרִיקִים אֶת הַשְׁכִּינָה בְּעוֹלָם, אָבֶל זֶה
לְעַמְתָּה זֶה עוֹמֵד הַסְּמִינָה, וּמַקִּים גַּם רְשָׁעִים
אֲרוֹרִים, הַמְתֻחָזִים גַּם־כֵּן לְמִנְהִיגִים, וְאוֹי לְהָם וְאוֹי
לְנַפְשָׁם, אִילוּ מִנְהִיגִים הֵם! אֲשֶׁר מַזְלִיכִים שׂוֹלֵל אֶת
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. לְזֹאת בְּנֵי וּבְנֹותֵי הַיּוֹרְ�ִים! בָּזָה
שְׁנַתְּאַחֲד יְחִיד בְּכַתִּיבָת סְפִר תֹּרַה, וְכָל יְהוּדִי יַתְפִּאֵר:
גַּם אָנָּי זָכִיתִי, שׁוֹיֵשׁ לִי אָוֹת בְּתוֹרָה, וַיְתַחַל לְאַהֲבָ

יש לי אותן

את כל בר ישראל, בזה אנחנו נוריד את השכינה עלינו, והקדוש ברוך הוא ישנה בינו, וזו נהייה שמיירים מכל רע.

ב.

כל בר ישראל חשוב בעינו יתברך, והוא תורה שלמה, שבה כלולה כל הבריאה

בני ובנותי היקרים! עלייכם לזכור, שככל בר ישראל חשוב מאד מאד בעינו יתברך, והוא תורה שלמה, אשר בה כלולה כל הבריאה. ואם נתחיל להתבונן על האלקות שמחיה ומהנה ומקיים את כל הבריאה, אוזי תהיה לנו בראיה אחראית לגמרי. מה אנו רואים? יש הריגות, רציחות, מלחמות, והפל בא מפני שנתרחקנו מהקדוש ברוך הוא, עזבנו את תורתו, עזבנו את המצוות, ברגע שמלחלים שבת, התורה מזיהירה אותנו: מות יומת, ולא יועיל שום דבר, אם אתה מחלל שבת, אתה עוצר את עצמך ממש יתברך, אם אתה עוצר את עצמך מהתורה הקדושה ומכל נשמות ישראל. כי השבת היא אות בין עם ישראל לבין הקדוש ברוך הוא, ברגע שרוצים לעקר מאננו את השבת, רוצים לעקר אותנו מהקדוש ברוך הוא. ולזאת, בני ובנותי היקרים! ראו למסר את נפשכם

בעבור שמירת שבת. ובזכות שמירת שבת,تكلלו בתוך התורה הקודשה; כי חשובה שמירת שבת מכל התורה בלה; בזה שיהודי שומר שבת, הוא בכלל לגמרי בכלל התורה הקודשה, שהיא חכמתו יתברך, והשבת מאהדת את נשות ישראל יחד עם הקודש ברוחו. לזו את אנחנו עדים, שהערבי רב אינם יכולים לסל שעם ישראל הם יהודים, ואין להם חלק עם הגויים, עם ישראל אי אפשר להם להתבול עם אמות העולם, כי נשות ישראל הן חלק אלוק מועל, וכמו שאי אפשר לחבר יחד שני הפלחים בשום פנים ואין, שני דברים המנגדים זה זה אף פעם לא יתחדו ולא יוציאו פרות, פטורין אי אפשר לקחת את נשות ישראל ולבולם בין אמות העולם. ואף שאלו הערבי רב מנסים לנתק את נשות ישראל מהקדוש-ברוחו, מהתורה, מהמצוות, הם מנסים למחק אותיות בתורה, אבל לא יכולו! כי סוף כל סוף, עם ישראל מאהדים יחד מצד שרש נשמהם, ועלינו למסר את נפשנו על שמירת שבת, ואף שלצערנו הרבה, הצליחו כבר הערבי רב לעקר מלויונים נשות ישראל מהקדשה, וגרמו להם שיחללו שבת, בר מין, עם כל זאת אם אנחנו נתאחד עכשו יחד בכתיבת ספר תורה, ולכל אחד ואחת מאתנו תהיה אותן בספר תורה, ויוכל להתפאר: "יש לי אותן"

יש לי אותן

נה

בתורה, על-ידי-זה נזקה, שקדשת השבת ממש
עלינו, ונזקה לשמר שבת. וברגע שהיודי שומר שבת,
הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו על כל עונותיו. לזו
באו, בני ובנותי היכרים! מהשבת זו, ונתקבל על
עצמנו לשמה כה力气, לשמח עם השבת, כי עקר
קדשת השבת זה השמחה בשבת. וכך אומרים חכמינו
הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ב', הלכה ח'): "ברכת הוי"ה
היא תעשרה" — זו ברכת שבת. וזה שהיודי שמח
שבת, על-ידי-זה נմשכת לו עשירות לכל השבוע.
וכך אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית, פרק א', הלכה
א'): אלף היו ישראל מושרים שבת אחת בתוקנה, מיד
זהה בזידוד בא. ומה יהיה כשהוא יבוא? הוא יגלה
את הקדוש-ברוך-הוא לעיני כל, שכלם ירגישו
שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אכן, עמדו ואצלנו,
ונוכל לדבר אותו לאשיך דבר איש אל רעהו והבן אל
אביו, אשר זה עקר השלימות שאדם צריך לזכות אליה
זהה העולם — שיתגלה אליו אור השכינה בגלוי
זהה, שיוכל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם
שלו. לזו, בני ובנותי היכרים! ראו שהיה לך חלק
בכתיבת התורה הנכתבת לזכות כלל נשות ישראל,
ובזכות שמירת שבת, נזקה להתאחד עם כל נשות
ישראל. כי כך כתוב במקרא (התנאים): בשעה שמשה
רבינו שבר את הלווחות, נשברו כל האותיות מעשרה

יש לי אותן

הדברות, רק האותיות של "זכור את יום השבת לקדשו", אלו האותיות נשארו שלמות. וכך שאנחנו נשמר שבת, נזכה להתאחד עם התורה הקדושה; כי שקולה שבת בוגר כל התורה, וברגע שאנחנו להתאחד עם התורה הקדושה, ונגלה לעיני כל, שלכל בר ישראלי יש אותן בתורה, והוא יכול להתפאר לכלם: "יש לי אותן" בתורה, זה הוא ימשיך את השכינה בזה העולם, ואם השכינה תהיה בינו, אזי יוכל לדבר עמו יתברך פאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, זהה עקר השלמות שאדם צריך לזכות בזה העולם, וזה תלוייה כל חזרתו בתשובה – שדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפט האם שלנו, וכל מה שהוא צרכים נבקש רק ממנו יתברך, כמו אמר ר' זיל (ילקוט נאתחנן, רמז תחכה): "בכל קראנו אליו" – בכל לשון ולשון שאתם מבקשים ממנו יתברך – עונה אתם. והקדוש-ברוך-הוא מתאונה לתפלתו של כל בר ישראל. וכן אומרים חכמים הקדושים (יומא כת): מה נמשלה תפלהם של צדיקים כאילת? מה אילית זו כל זמן שטגדלת – קרניהם מפצלות, אף צדיקים כל זמן שמרבים בתפלה – תפלה נשמעת, וכל בר ישראל צדיק, בדת' (ישעיה ס, כא): "ועמדו כלם צדיקים"; וכך אם אנחנו רוצחים לחזור בתשובה, עלינו לדבר הרבה עם הקדוש-ברוך-הוא, שזו נקראת תפלה

והתבונדות, שגתו בודך אל הקדוש ברוך הוא, נזכר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלנו, אשר כל דבר ודבר שאנחנו מדברים אליו יתברך, אלו אותיות קדשות, אותיות של התורה, ובזה שאנחנו מתאחדים באותיות התורה, בזה יש לנו כלים להמשיך על עצמנו אור וחיות ודקות הבורא יתברך שמו על נשמננו, שאז אנחנו הכה מאשרים; כי אין עוד אדם יותר מאשר, ממי שማגיש את הקדוש ברוך הוא שנמצא פה אותו, עמו ואצלו, יוכל לדבר אליו, וaino צרייך לرؤץ לשום מקום, אלא באיזה מקום שפוקח עיניו, כבר מתחילה להסתכל ברוחניות חיית אלקות, מהיה ומהנה ומקים את כל הבריאה כלה. ואם יחפשו ויבקשו, ימצאו את התורה בתוך הבריאה, כי התורה כלולה בתוכה, ואם יחפש אחר אותיות התורה, ימצא את נשמות ישראל, שבלם מאחדים אותיות התורה. ולכן אשורי האיש הוזכה לקנות את התורה, ויתפאר: "יש לי אותן" בתורה, וגם אני חלק מנשות ישראל.

ג.

אָסֹר לְהַתִּיאָשׁ, אֲפָלוֹ שֶׁבֶר נְכָשֵׁל בִּמְהַ שְׁגָבָשֵׁל, בַּיְהוָעַדְיוֹן חַבִּיב
בְּעִינֵיכְיוֹ יַחֲבֵר,

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיּוֹקָרִים ! עַלְיכֶם לְזִכְרָה, אֲפָלָה שֶׁבֶר עַבְרָה
עַלְיכֶם בְּחַיִים כָּל מִינֵי צְרוֹת וִיסְטוּרִים וּמְרִירִות,
וּנְכַשְּׁלָתֶם בְּכָל מִינֵי עֻזּוֹנוֹת שְׁבָעוֹלָם, עַם כָּל זֹאת אָסֹר
לְהַתִּיאָשׁ, בַּיְכָךְ אָמַר רַבְנָנוּ זֶל' (לקיטי-מוֹבָר'ן, חלק ב', סימן
עה) : אֵין שָׁוֹם יַאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּל, בַּיְכָל יְהוּדִי הוּא אָזֶת
בְּתֹרֶה, וְאֵין אָמֹת הָעוֹלָם יַכְלֹת לְמַחְקָה אָזֶת
מִהְתֹּרֶה, בַּיְגָדוֹלָה הַאַהֲבָה שִׁישׁ לְנִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל אֶל
הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא יוֹתֵר מַהְכָל, וְזֹה אֵי אָפָשָׁר לְהַפְּרִיד
וּלְמַחְקָה, וְאֲפָלוֹ שְׁגָבָשָׁלָנוּ בִּמְהַ שְׁגָבָשָׁלָנוּ, זֹה לֹא קִיה
מִאָדָנוּ, אֶלָּא מִהְעִսְתָּת הַעֲרָבִ-רְבָבָשִׁיתוֹ אָזֶת נִתְקַיֵּן
אֶת עַצְמָנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, מִהְתֹּרֶה הַקָּדוֹשׁה, אֶבֶל
בְּפִנִיםִוְתָה, עַם יִשְׂרָאֵל אֲוֹהָבִים מִאֶד אֶת הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-
הָוּא, כִּמְאַמְרָם זֶל' (פָּמְדָבָר רְבָה, פָּרָשָׁה ב', סימן טז) : אִם
יַתְפִּגְסֹו כָּל אָמֹת הָעוֹלָם לְטַל אֶת הַאַהֲבָה שְׁבִינוּ לְבֵין
יִשְׂרָאֵל — אֵין יִכְלִים ; בַּיְאֵי אָפָשָׁר לְהַפְּרִיד אֶת
נִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל מִהַּקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא, וְאֶת הַקָּדוֹשׁ-
בָּרוּךְ-הָוּא מִנִּשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל, בַּיְהַם אֶחָד ! לְזֹאת, אֲנַחְנוּ
עָדִים, אִיזוֹ הַתְּעוֹרֶרֶת יֵשׁ בֵּין נִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל לְחַזֵּר
בְּתִשְׁוְבָה, תִּמְיד נִשְׁמֹות יִשְׂרָאֵל מִשְׁתּוֹקָקָות לְחַזֵּר

יש לי אותן

נת

בתשובה שלמה אליו יתברך, אך אין ידיעות את סדרה איך, כי כל אחד מבלבל את הדעת והשכל עם דרכם והנחות אחרות, וכל אחד מושך לכוון אחר, פאלו רק הכוון שלואמת, וכיוון השני זהו שקר. עלי לגולות לכם, בני ובנותי היקרים! כי רק הקדוש ברוך הוא אמת, כמו שכתבוב (ירמיה י, י): "זהו"ה אלהים אמת";بشر ודם היום הוא פאן ומחר בקר, אם חזרים בתשובה, חזרים רק אל הקדוש ברוך הוא. ולזאת, בני ובנותי היקרים! עלייכם להתאחד יחד נשות ישראל, ותברחו מכל אלו המסקנים, אשר הם רעים-בניים הרוצים לבולל נשות ישראל בין אמות העולם: ריפורמים, קונסරבטיבים, קראים, ביתיסים, צדוקים וכו', כי הם שליחי הספרדים, הגויים, הם אשר הם להכenis שנאה בין נשות ישראל להkadosh-רוצחים, הם אשר רוצחים לסלק את השכינה, אבל לא יועיל להם, למה? כי לנו יש את התורה הקדשה, אשר יש בה ששים רבוא אחרות, נגד ששים רבוא שרשין נשות ישראל, ולא כל יהודי יש אותן בתורה, וכל זמן שהיהודים קשור אל התורה, אין יכולים לנתקו ממנה. וכך אומרים חכמיינו הקדושים (בפרק רבה, פרשה ג, סימן טז): אם מתפנסין כל אמות העולם ואומרים: אנו מוכרים כל מוגניינו, ועושים את התורה והמצוות, אומר להם הקדוש ברוך הוא: אפלו אתם מוכרים את

ממנונכם ליקנות את התורה, ב**ז**יון הוא עלייכם. אמרו לו: למה אין אתה מקובלנו? אמר להם: שאתם חוטאים. אמרו לו: יִשְׂרָאֵל אַيִם חוטאים? אמר להם: בשם שהפיניקת הזו, כשהיא קטנה והיא חוטאת על אבותה, אין אבותה מתרעמן עליה, למה? שהיא קטנה. כך הם יִשְׂרָאֵל, כשהם חוטאים, אין הקדוש ברוך הוא מעלה עליהם, כא למדת חבטן של יִשְׂרָאֵל לפניו המקום; כי עם יִשְׂרָאֵל מסרו נפשם בשבייל התורה, ובשעה שבא הקדוש ברוך הוא עם התורה הקדושה אל אמות העולם שיקבלו, אף אם לא רצחה לקבלה, וכשה בא הקדוש ברוך הוא עם יִשְׂרָאֵל, תכף ימיד צעקו: "געשה ונשמע", כמו אמרם ז"ל (במדבר ר'ה, פרשה יד): מה בחר בהם הקדוש ברוך הוא? שבל האמות פסלו את התורה ולא רצוי לקבלה, ולא בחרו בקדוש ברוך הוא ובתורתו, אלא עם יִשְׂרָאֵל קפצו, ותכף ימיד היו מוכנים לקבל את התורה הקדושה בלי שום תנאי; כי נשומות יִשְׂרָאֵל הן חלק אלוק ממועל, הבאים מעולם האצלות, שם יורדת התורה, וכל בר יִשְׂרָאֵל יש אותן בתורה, ולכן אמות העולם לא רצוי לקבלה, כי אין להם שיכות אל התורה, אבל עם יִשְׂרָאֵל הם אותיות התורה, וכך אחד יש אותן בתורה, וכל יהודי יכול להתחPEAR ולומר: "יש לי אותן" בתורה. זאת, בני

ובנותי היקרים ! באו ונתחד ייחד על-ידי כתיבת ספר תורה, שכותבים למען סגלה עם ישראל, וחייבי התורה, צדיקי הדור, נתנו את ברכתם בעבור כתיבת אותן בתורה, ובזה שיהודי זוכה לכתב אותן בתורה, הוא מתחד עם כלל האותיות שבתורה, שהם כלל נשמות ישראל, ועל-ידי זה אנחנו נפרדים מאמות העולם. זאת, בני ובנותי היקרים ! באו ונחזיר את העטרה לשנה, כמו שהייתה כל הדורות, עם ישראל מסרו את נפשם בשבייל הקדוש-ברוך-הוא, גם אנחנו נמסר את נפשנו בשבייל הקדוש-ברוך-הוא, נצית את חכמי התורה, חכמי ישראל, ואפליו שנכשלנו כבר במה שנכשלנו, ועברנו על עבירות חמורות, עם כל זאת כבר גלה לנו רבינו ז"ל (לקוטי-מוֹנָרֶן, חלק ב', סימן קיב) : אם אתה מאמין שישוכלים לקלקל, פאמין שישוכלים לתקן ; אפליו אדם שפרק נכשל בעבירות הכי חמורות, אם הוא חוזר בתשובה, הוא יכול לתקן את הכל. ואיך חוזרים בתשובה ? על-ידי שמתאחים יחד עם נשמות ישראל ; כי כל זמן שנפרדים מנשות ישראל, אנחנו עדין רוחקים מה תורה, כי תורה היא מאחדת, ואם אנחנו, חס ושלום, נפרדים, אנחנו עושים פרוד בין אותיות התורה, ועל-ידי זה אנחנו מתהווים ממש יתרחק, אבל אם נקבל על עצמנו מהיום הנה לרש

אות בתורה, ולהתפאר לכלם: "יש לי אותן" בתורה, וلهתחליל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפט האם שלנו, נשפה את לבנו אליו יתברך, איז תראו אילו ישועות זה יביא לכם, אילו ברכות תשפענה עליהם. לכן אבקש את כלל נשות ישראל, באו ונתחד ייחד! באו נחדל מהשנאה והקנאה והשקר שנטבע בנו, ונתקפר מיאלו הערב-רב שאינם מבני ישראל, כי מי שמסgal לדבר נגד הקדוש-ברוך-הוא ונגד כל הקדוש לעם ישראל, נגד חכמי התורה, עליהם לדעת שאינו מונשות ישראל, ואם יש אחד שכל ענינו זהו הפרד ומשל', תדעו לכם, זה הפט"ם-המ"ם בעצמו, וצריכים להתרחק ממנה כמו שתרחקים מהשטן, כי נשות ישראל מחייבות להתחד ייחד, ואיך? על-ידי שהיה לנו חלק בכתיבת אותן בתורה. אשרי אדם שכותב אותן בתורה בעבורו ובבור אשתו וילדיו, אשר בזה הוא מתחד עם כל נשות ישראל, וזה מה שיביא לנו את הישועה, זה מה שישפייע עליינו את השכינה, שאנו נריגש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא עמנוי ואצלנו, שאנו לבד. ואף שאנו עדרין מלכלים, עם כל זאת אומרים חכמינו הקדושים (במדבר וכה, פרשה ז', סימן ט'): חביכין ישראל, שאף-על-פי שהן טמאין — שכינה ביניהם; ואיך? על-ידי שאנו

מקימים את התורה. ולזאת, כל אחד ואחד מאתנו ישבה, שיווכל להתפאר: "יש ל' אותן" בתורה.

.ד.

קדוש ברוך הוא והתורה וישראל אחד הם, וכי אפשר להפריד בינהם
כל

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור, כי קדוש
ברוך הוא ממלא כל עולם וסובב כל עולם ובתוך
כל עולם, והוא יתברך, תורה, ונשות ישראל הם
אחד, וכי אפשר להפריד בינהם בשום פנים ואופן; כי
אם אחד נוגע בבר ישראל, הוא נוגע כביכול
בקדוש ברוך הוא, ואוי לו לאדם שמתחילה עם
קדוש ברוך הוא, כי לבסוף יקבל ענש חמור עד
מأد. ואני עדים, אשר כל אלה שהרימו יד נגד
קדוש ברוך הוא, נגד תורה, נגד עם ישראל,
לבסוף נמחקו מהעולם. זאת, בני ובנותי היקרים!
באו ונתחד יחד, על ידי שתהיה חשובה בעינינו
תורה קדושה, שמתחילה למדה — הן עם עצמן
והן עם ילדינו, נתן חנוך טוב לילדינו, חנוך תורני,
ובזה שאנו חנו נלמד תורה, ונלמד תורה לילדינו,
על ידי זה אנחנו מתאחדים יחד עם כל נשות
ישראל, ונעשים כלים לגבי הארץ סוף ברוך הוא וברוך

שםו. וזכרו היטב, בני ובנותי היקרים! שאמותה
 ה

העולם אף פעם לא ינצחו אותנו, אפילו שם מנשים
 לחדר ביגיננו, ולהכנס לתחומנו, אפילו שמאים
 שיובאו במלויונים ויבלו אותנו, הפל שחוק בעלמא,
 כי כל אמותה ה

עולם כבר גשו למחוק את נשות ישראל
 ולא עליה בידם, כי עם ישראל הם חילק אלוק ממעל.
 וכן אומרים חכמינו הקדושים (דברים ובה, פרשה ג), אותן
 ג): מה השמן זהה, אין יכול להתערב במשקין
 אחרים, אף ישראל אין יכולין להתערב באמות
 העולם. ומה השמן זהה אפילו אתה נתן אותו בכמה
 משקין, הוא געשה עליון על כלם, כי הוא ישראל
 עליונים על כל אמותה ה

עולם; וזהה הערב-רב אין
 יכולם לסבול, כי רוצים לבול אותנו בין הגויים,
 שניהיה הכל הגויים — היה לא תהיה, כי עם ישראל
 הם עם רק עליידי התורה, כי זה שקבלנו את התורה
 בהר סיני, נתקשרנו ונתחדנו בו יתברך. ולכן, בני
 ובנותי היקרים! באו ונתחד יחד, עליידי אותיות
 התורה, שכל אחד ואחד מאותנו יקנה אותן בתורה,
 אשר הכריזו חכמי ישראל, צדיקי הדור, שכל יהודי
 היכן שייה, שייה לו חלק בתורה, ובה שנקtab יחד
 ספר תורה, נזכה להתחד עם כלל נשות ישראל, התורה
 וברגע שנתאחד עם כלל נשות ישראל, התורה
 תשחה ביגיננו, ואוז הקדוש-ברוך-הוא ישחה ביגיננו.

וְאָסֹור לְעַשׂוֹת שִׁוּם פְּרוּדִים בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כֵּה אָמַרְיִם חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רֶבֶה, פָּרָשָׁה לו, סִימָן ג': מַה הַגֶּפֶן הַזֶּה שְׁרֵבִיט אֶחָד יוֹצֵא מִמְּנָיו וּמִכְבֶּשׁ כִּמְהָא אִילָנוֹת, כֵּה יִשְׂרָאֵל — צָדִיק אֶחָד יוֹצֵא מִהָּן וּשׂוֹלֵט מַסּוֹף הַעוֹלָם וּעַד סּוּפוֹ [כִּי הַצָּדִיק מַגְלֵה אָתוֹתָו יַתְּבִּרְךָ בְּכָל הַעוֹלָם]; מַה הַגֶּפֶן הַזֶּה הַעֲלִים שֶׁלָּה מִכְסִים עַל הָאֲשָׁפּוֹלוֹת, כֵּה هֵם יִשְׂרָאֵל, עַמִּי הָאָרֶץ שֶׁבְּהָנָן מִכְסִין עַל תַּלְמִידִי חֲכָמִים (חֹרֶשֶׁין וּזֹורֶעֶין לְתַלְמִידִי חֲכָמִים) [אָפְלוּ הַפְּשִׁיגְטִים הֵם עֹזֶרים לְתַלְמִידִי חֲכָמִים וּמִכְסִים עַל הָם, וְלֹכֶן כָּל יְהוּדִי חָשׁוֹב בְּעַם יִשְׂרָאֵל]. מַה הַגֶּפֶן הַזֶּה, יִשְׁבֵּה אֲשָׁפּוֹלוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטָנוֹת, הַגָּדוֹל מִחְבָּרוֹ נִרְאָה כָּאֵלָיו נִמְךָ מִחְבָּרוֹ, כֵּה יִשְׂרָאֵל כָּל מֵי שָׁאָחָד מֵהֶם יָגַע בַּתּוֹרָה וּגְדוֹלָה מִחְבָּרוֹ בַּתּוֹרָה, נִרְאָה נִמְךָ מִחְבָּרוֹ (עַל-יְהִי הַעֲגֹנָה); [כִּי כָּל שִׁגְעָוִים בַּתּוֹרָה, רֹאִים שָׁאָנֵחָנוּ כָּלּוּם, כִּי הַתּוֹרָה מַגְלֵה לְנוּ שְׁرָק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִמְצָא, וְאֵין בְּלֻעָּדָיו נִמְצָא, וְאֵז אֵין לְנוּ גָּאוֹת עַל שִׁוּם בָּרִיה, וְאֵינָנוּ מִתְגָּאִים עַל שִׁוּם נְשָׁמָה מִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַצְלָנוּ כָּלָם יְחִידָה]. מַה הַגֶּפֶן הַזֶּה יִשְׁבֵּה עֲנָבִים, יִשְׁבֵּה צְמוֹקִים, כֵּה יִשְׂרָאֵל יִשְׁבֵּה בְּהָם בַּעֲלֵי מִקְרָא, בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, בַּעֲלֵי תַּלְמִיד, בַּעֲלֵי אַגְּדָה; וְאַשְׁרִי הָאָדָם הַזּוֹכָה לְלִמּוֹד תּוֹרָה וְלַהֲתָאָחֵד עִם נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי לֹא חָלַק בַּתּוֹרָה, שְׁעַל-יְהִי-זֶה יְהִי מְאָחֵד עִם הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא. וְלֹכֶן רָאוּ לַהֲתָאָחֵד יְחִידָה,

וְתִשְׁפְּדוּ לְתַת חֲנֹוק תָּוְרִני לִילְדִיכֶם, כִּי רַק זֶה מֵה
שִׁיאָר מְאַתֶּכֶם. וְעַלְיכֶם לִזְכָר, אֲשֶׁר יְמִינָנוּ בְּצַל עֹזֶב,
וְאֵם אָנָחָנוּ רֹצִים לְהַשְׁאָר יְהוּדִים, עַלְינוּ לְתַת לִילְדִינָנוּ
רַק חֲנֹוק תָּוְרִני, וְרַק זוּ הַשְׁמִירָה שֶׁלֹּא לְבָא לִידֵי
הַתְּבוֹלָות, רְחַמְנָא לְצַלְזָן. וְלֹכְן רָאוּ לִמְסֵר נְפִשְׁכָם עַל
חֲנֹוק כָּשֶׁר, חֲנֹוק תָּוְרִני, לְקַשֵּׁר אֵת יְלְדִיכֶם לְאַוְתִיּוֹת
הַתּוֹרָה, וְכֹל אָחָד יַתְפָּאֵר: "יִשְׁלֵי אֹתָה" בַּתּוֹרָה!

ה.

צָרִיךְ לִמְסֵר אֵת נְפִשְׁוֹ לְאַהֲבָא תְּכִלָּה בְּרִית יִשְׂרָאֵל, שֶׁבֶל אָחָד הוּא סִפְר
תוֹרָה שְׁלָמָם

בְּנִי וּבְנֹתִי הַיְקָרִים! עַלְיכֶם לִזְכָר, שָׁאָנָחָנוּ
צָרִיכִים לִמְסֵר נְפִשְׁנָנוּ, פְּשָׁוֹטוּ כְּמַשְׁמָעוֹ לְאַהֲבָא תְּכִלָּה
בְּרִית יִשְׂרָאֵל, כִּי כָל אָחָד מִיְשָׁרָאֵל הוּא אֹתָה בַּתּוֹרָה.
וְכָמוֹ שָׁאָנָחָנוּ מִחְיָבִים לִמְסֵר אֵת נְפִשְׁנָנוּ לְהַצִּיל אֵת
הַתּוֹרָה, כִּי אָנָחָנוּ מִחְיָבִים לִמְסֵר נְפִשְׁנָנוּ בַּעֲבוּר כָל בְּרִית
יִשְׂרָאֵל. וְאַצְלוֹ יַתְבִּרְךָ מִאֵד חַשּׁוֹב כְּשִׁיהְוָדִי מִסְרָר
נְפִשְׁוֹ בְּשִׁבְיל יְהוּדִי אַחֲרָיו, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (בַּמְדָבָר רַבָּה, פָּרָשָׁה
טו, סִימָן טז): כָל מֵי שְׁמָוֹר עַצְמוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, זֹכָה
לְכֻבֹּד וּלְגָדְלָה וּלְרוֹחַת הַקָּדֵשׁ; וּזֹה הִיא מִדְרָגָת גָּדוֹלִי
מִבְּחָרִי הַצְּדִיקִים שִׁבְכֶל דָוָר וְדָוָר, שְׁמַסְרוּ נְפִשְׁמָם
בְּשִׁבְיל עַם יִשְׂרָאֵל. וְאָמֵר רְבָנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהָר"ז, ח' ל' א',

סימן עט), **שהצדיק דבוק בקדוש ברוך הוא בדקות אמת, על יدي זה הוא רואה שפלוות עצמו ומעלה ישראל, ומוסר נפשו בעבורם, כי הוא רואה צרתם של נשים יהראל, ומוסר נפשו בעבורם, והולך לו בחיים שפל יהודי ויהודי יחוור לשברו.** שזו עבודת הצדיקים בכל דור ודור, חכמי התורה, שרוזאים להחזר עטרה לישנה, להביא את כלל נשים יהראל תחת התורה הקדושה. ולכן אומרים חכמוני הקדושים (בძבָר רבה, פרשה כג, סימן ו): **כל המקדים נפש אחת מישראל, כאלו קים עולם מלא; ואיך אנו זוכים לזה? על ידי שנთאחד יחד בכתיבת ספר תורה למען כלל נשים יהראל.** ולכן, בני ובנותי היקרים! באו ותשתקלו, שייהי לכם חלק בזה, לרשות לכתב ספר תורה, אשר זו מצות עשה; כי בזה שכותבים ספר תורה, משרים את השכינה בעולם, ואם זה קשה לכם ספר תורה שלם, תראו לכתב על-כל-פניהם אחת בתורה, וזה יהיה חשוב כאלו כתבתם ספר תורה שלם, ותהיו חלק מכל נשים יהראל, ובזה שתתאחדו יחד עם נשים יהראל, בזה נזפה לקבל את פני משיח צדקנו, שייגלה לנו את אמתת מציאותו יתברך, שאין לנו בעולם מי שומר علينا, רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, ואין לנו בזה העולם רק תפלה. כי כך אומרים חכמוני הקדושים (מנוחמה בسلح): **نمשלו יהראל לתולעת, לומר**

יש לי אותן

לה, מה התולעת זו אינה מכה ארזים אלא בפייה, בה אין להם לישראל אלא תפלה, שאמות העולם נמשלו באرزים, וכשהתגברים עליהם, הם רכיבים המשתלטים על קשיהם. וזה מה שיגלה לנו מישיח אדקנו, שיבוא בקרוב ויגאלנו גאות עולם, ונזכה להתענג בזיו שכינת עוז יתברך.

תם ונשלם, שבח לא בורא עולם!